

İbrahim Ataman

İbrahim Ataman Yazar

Ferhat Ataman, Amsterdam, Hollanda 31 Temmuz 2026 | ferhat.ataman.info@gmail.com

Araştırma Makalesi: Ferhat Ataman | [PDF](#) | Web Sitesi: ferhatataman.github.io

Özet

İbrahim Ataman yazmaya geç başlamadı; yalnızca yazarlığını hayatının ilerleyen yıllarında görünür kıldı.

İbrahim Ataman, hayatının büyük bölümünü, kelimelerin yalnızca düşünceleri değil, insanların hayatlarını da doğrudan etkilediği alanlarda geçirdi. Kararların, metinlerin ve cümlelerin somut sonuçlar doğurduğu bir dünyanın içinde yaşadığı için, yazmak uzun yıllar onun için bir ifade biçiminden çok bir sorumluluk anlamına geldi. Zaman içinde önemli bir gerçeği fark etti: İnsan, bazı hakikatleri ancak onları değiştirme gücünü kaybettikten sonra daha berrak görebiliyor. Bu nedenle altmış yaşından sonra kaleme aldığı eserler, yaşanmış olayları yeniden anlatma çabasından çok, o olayların insan ruhunda bıraktığı izleri anlamaya yönelik bir arayışın ürünü oldu.

İbrahim Ataman

İbrahim Ataman'ın ilk romanı Bir Nehirden Geçmek, damgalanmanın, göçün ve yeniden kök salmanın insan ruhunda bıraktığı derin izleri konu alır. Roman, yalnızca bir sınırı geçmeyi değil, insanın kendi içindeki eşiği aşmasını anlatır. Ardından gelen Bir Kasabanın Vicdanı, bireysel tercihlerin toplumsal vicdan üzerindeki etkisini sorgulayan; sessiz kalmanın, seyretnenin ve ortak sorumluluğun izini süren güçlü bir anlatıdır. Üçüncü romanı Azaptan Azbe: Kürsüden Kıyıya ise hukukun, adaletin, sürgünün ve insan onurunun iç içe geçtiği; kaybedilen hayatlar kadar yeniden kurulabilen hayatları da anlatan etkileyici bir vicdan romanı olarak öne çıkar.

İbrahim Ataman'ın eserlerinde olaylardan çok insan, sloganlardan çok vicdan, öfkeden çok hafıza konuşur. Romanlarının karakterleri büyük tarihî olayların kahramanları değil, o olayların içinde insan kalmaya çalışan sıradan insanlardır. Bu yaklaşım, eserlerine güçlü bir samimiyet ve evrensellik kazandırır.

Onun için yazmak bir iddia ortaya koymak, bir dönemi yargılamak ya da bir düşünceyi ispatlamak değildir. Yazmak, insanın yaşadıklarından geriye kalan anlamı birlikte arama çabasıdır. Bu nedenle bütün romanlarının merkezinde aynı temel soru yer alır:

"İnsan, her şeyini kaybettikten sonra geriye neyi kalırsa yine kendisi olarak yaşayabilir?"

İbrahim Ataman'ın Eserleri

Sürgün, vicdan, insan onuru ve hafıza üzerine üç güçlü roman.

Üç Eserin Ortak İzi

Bu üç roman birlikte okunduğunda, farklı kahramanların farklı coğrafyalarda yaşadığı hikâyelerden çok daha fazlasını anlatır. Her biri, insanın kimliğini, vicdanını ve onurunu kaybetmeden en ağır sınavlardan nasıl geçebileceğini sorgular. İbrahim Ataman'ın eserlerinde tarih arka planda kalır; merkezde ise daima insan vardır. Çünkü onun romanlarında asıl yolculuk, ülkeler arasında değil, insanın kendi vicdanına doğru yaptığı yolculuktur.

Bir Nehirden Geçmek

Bir Nehirden Geçmek, bir gecede yayımlanan tek bir resmî kararla bütün hayatı altüst olan başarılı akademisyen ve hukukçu Fatih Erkam'ın hikâyesini anlatır. Mesleğini, itibarını ve toplumsal kimliğini kaybeden Fatih, ailesiyle birlikte Türkiye'de giderek daralan hayat karşısında bilinmeze doğru yola çıkmak zorunda kalır. Meriç Nehri'nin karanlık suları, yalnızca iki ülke arasındaki sınırı değil; korkuyla umut, geçmişle gelecek ve eski hayatla yeni başlangıç arasındaki görünmez eşiği temsil eder. Atina'dan başlayan ikinci yolculukta yabancı bir dil, ağır çalışma şartları ve göçmen olmanın zorluklarıyla yüzleşen Fatih, kaybettiği unvanların yerine emeğin, sabrın ve insan onurunun gerçek değerini keşfeder. Yıllar sonra Hollanda'nın Alkmaar şehrinde vatandaşlık yemini ederken kaldırdığı el, yalnızca yeni bir ülkeye bağlılığın değil, yeniden kurulan bir hayatın ve yeniden kazanılan umudun sembolüne dönüşür. Roman, göçün yalnızca coğrafi bir değişim olmadığını; insanın kendi içine yaptığı en uzun yolculuk olduğunu güçlü ve gerçekçi bir dille anlatır. Çünkü bazen insan bir ülkeden değil, eski hayatından ayrılır; bazı nehirler ise yalnızca karşı kıyıya değil, bambaşka bir insana ulaştırır.

Bir Kasabanın Vicdanı

Bir Kasabanın Vicdanı, Anadolu'nun küçük bir kasabası olan Gülveren'de geçen, insanların gündelik hayat içindeki ahlaki sınavlarını konu alan toplumsal bir romandır. Çocukluk arkadaşı Emre ile Yusuf arasında küçük bir yanlış anlamayla başlayan kırgınlık, dedikoduların ve önyargıların etkisiyle bütün kasabanın vicdanını sınayan bir sürece dönüşür. İmam Kemal Efendi, öğretmen Nevin Hanım ve kasabanın diğer sakinleri, kırılan güveni yeniden inşa etmeye çalışırken roman; gıybetin, gururun, iletişimsizliğin ve yanlış anlamaların toplum üzerindeki yıkıcı etkisini gözler önüne serer. Hatice'nin evinde çıkan yangın ise kasabanın gerçek karakterini ortaya çıkarır. Birlikte verilen mücadele, insanların ortak acılar karşısında yeniden kardeş olabileceğini gösterirken, sonrasında yaşanan tartışmalar iyiliğin bile nasıl

sorgulanabildiğini ortaya koyar. Kasabaya gelen girişimci Halil'in ekonomik kalkınma vaadi ise romanın merkezindeki büyük soruyu görünür hâle getirir: Kazanç mı daha değerlidir, yoksa kardeşlik mi? Sonunda Gülveren halkı kısa vadeli menfaat yerine ortak hayatı, güveni ve vicdanı korumayı seçer. Roman, büyük ahlaki değerlerin yalnızca olağanüstü olaylarda değil; bir selamda, bir özürde, paylaşılmış bir ekmekte ve başkasının hakkını kendi çıkarının önünde tutabilen küçük tercihlerde yaşadığını anlatır. Çünkü bir toplumu ayakta tutan şey sahip olduğu imkânlar değil, insanların birbirine karşı taşıdığı sorumluluk ve vicdandır.

Azaptan Azbe: Kürsüden Kıyıya

Azaptan Azbe: Kürsüden Kıyıya ise hukuksuzluk, sürgün ve insan onuru üzerine kurulmuş güçlü bir vicdan romanıdır. Ankara'da ağır ceza hâkimi olarak görev yapan Selim Yılmaz, sıradan başlayan bir sabah kendi adliyesinde şüpheli olarak karşılanır. Cübbesi elinden alınır, odası mühürlenir ve yıllarca hizmet ettiği sistem tarafından dışlanır. Bu kırılma yalnızca mesleğini değil, kimliğini ve hayatını da kökten değiştirir. Tutukluluk, cezaevi, toplumdan dışlanma ve ailesiyle birlikte yaşadığı ağır sınavlar boyunca Selim ile savcı olan eşi Leyla, yalnızca özgürlüklerini değil, insanlıklarını da korumaya çalışırlar. Cezaevinde hukukun yerini şablonların aldığı bir düzenle yüzleşirken, dışarıda Leyla uluslararası hukuk yollarını arayarak adalet mücadelesini sürdürür. Özgürlüğüne kavuşmasının ardından başlayan Ege üzerinden kaçış yolculuğu, romanın en çarpıcı bölümünü oluşturur. Fırtınalar, kayıplar ve ölüm korkusuyla geçen bu yolculuk, yabancı insanların gösterdiği merhamet sayesinde umuda dönüşür. Selim'in yaşadığı sürgün, yalnızca bir ülkeden ayrılış değil; acının insan ruhunu olgunlaştırdığı, azabın zamanla içsel bir arınmaya dönüştüğü uzun bir yolculuktur. Roman, hukukun çöktüğü yerde insanı ayakta tutan şeyin intikam değil; sabır, vicdan, dayanışma ve umut olduğunu güçlü bir anlatımla ortaya koyar.

Bu Deponun URL'si: <https://ferhatataman.github.io/IbrahimAtaman>